

DUNÁNTÚLI KÖZLÖNY

(Mezőföldi Hírlap.)

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Siófok.
Hirdetéseket jutányos árban veszünk fel.
Nyilttér sora 60 fillér.

Főszerkesztő: Ifj. Kohn Gyula.
Felelős szerkesztő: Békefi Sándor.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona.
Fél évre 4 korona.
Negyed évre 2 korona.

Pusztulunk, veszünk!

Irta: Békefi Sándor.

A nyájas olvasót jó előre megnyugtatom. Az ismerős kitétel után az oldott kérésről szóló hasonlat nem következik. Az amerikai bevándorlási hivatal statisztikai kimutatása következik. E feltétlenül hiteles statisztika szerint, 1906. január elejétől szeptember hó végéig Amerika területére 197,510 magyar ember érkezett. Következésképp Magyarország népessége rövid tíz hónap leforgása alatt 197,510 munkabíró emberrel megfogyott.

Illetéktelen politizálástól e helyütt tartózkodnunk kell. A csizmadia politikusoktól híres ország politikus csizmadiáit megfelelő óvadék nélkül nem okolhatom. Az én feladatomban csak az képezheti, hogy a kétségbeejtő statisztika jelentőségével és következményeivel foglalkozzam.

Közkeletű gyerekséget szajkózó államférfiak a kivándorlás kérdésében már sokszor nyilatkoztak. Nem is olyan régen egy belügyminiszteri kommuniké ez irtózatossá nemzeti veszedelem okát tisztán a meggazdagodási vágyban találta. Az ezer holdasok testülete, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége hirhede feliratában a csabítók aknamunkájáról és a mezőgazdasági munkások kapzsiságáról beszélt. A bojt és rojt körül forgó titáni küzdelmek hősei pedig tátott szájjal nézték azt a népvándorlást, a mely gróf Andrássy Gyula szerint az államtest elvérzéséhez vezet.

Nemes, nemzetes és vitélő rucaháti Tarjagoss Illés szerint a nemzet törvényes képviselőt mulasztással nem vádolhatom Nemes, nemzetes és vitélő rucaháti Tarjagoss Illésnek igaza van. A bőrkabátos frazeológia nyomán a parlament és egész sereg hivatalos kisisten a kivándorlás elleni orvoszerekről gondoskodtak. A rabszolgatörvényt megalkották. A lelketlen izgatók és a terrorista szakegyesületek ellen egy csomó erélyes rendszabály lépett életbe. Istenben boldogult Tisza István gróf kormányelnöksége alatt pedig a — kacagj világ! — könnyű és olcsó kivándorlást biztosító javaslatokat fogadtak el.

A fejbőlöntő közvélemény által szentesített uri huncutság végre is a tönk szélére juttatott. A legutóbbi általános nép-

számlálás azt bizonyította, hogy Németország után legerőteljesebben Magyarország népessége szaporodik. Az örvendetes tény megállapítása óta alig néhány esztendő telt el s ma már csak népesség csökkenéséről beszélhetünk. Pedig a számok logikájának törvényénél fogva a szaporodásra képtelen népek pusztulnia kell.

A pusztulás igazi okaival se az említett belügyminiszteri kommunikéban, se az Omge hirhede körlevelében nem találkozunk. A hivatalos közlést minden valószínűség szerint díjtalanul a belügyminiszter adták közre. Az Omge írása pedig a bőrkabátosok okoskodásán alapul. Egyik se homályosíthatja el azt a lekommunikézhetetlen bizonyosságot, hogy a tömegkivándorlás ijesztő fejlődésének politikai és gazdasági kuforrása van.

Gróf Andrássy Gyula a belügyi tárca költségvetésének legutóbbi tárgyalásán erre vonatkozólag figyelmet érdemlő módon nyilatkozott. A pallérozott eszű magyar mágnás az Amerikába özőnlést az általános szegénységnek és a földéhségnek tulajdonította. A kapzsiságról és az izgatók aknamunkájáról szóló mesét tehát a kormányzás polcáról cáfolta meg.

Általános szegénység! Földéhség!!

A hazára vigyázó ügyészi kar e fogalmak boncolgatásáért sok izgatót fogott perbe. Gróf Andrássyt, az exellenciás izgatót, a törvényhozói immunitás védi. Ki véd meg engem, ha a szegénységről, a tömegnyomorról és a kivándorlást előidéző egyéb okokról e hasábokon értekezem. Könnyen lehet, hogy a miniszter igazságainak hirdetéseiért a vádlottak padjára kerülök.

Van nyomor. Az ezerholdasokat deldelgető kormányzati szellem százezreket koldussorsra, koldusbotra juttatott. A feudális rabszolgatartók iltetvényein vagy osztalékokat hajhászó részvényesek ipartelepein sok ezer ember éhberért robotol. Hat millió mezőgazdasági munkás évi keresete a földművelésügyi miniszterium munkabérstatisztikája szerint országos átlagban 230—250 koronára rug. Ebből a nagy summából egy napra körülbelül 60 fillér esik.

Iparunk nincs. A 60 fillérrel díjazott

mezőgazdasági munkából 800000 földmunkás él. Csak természetes, ha a nagy tömeg ilyen keserves helyzetből minden áron szabadulni akar.

A magyar termőföld 60%-a alig 4000 nagybirtokos kezében van. Az ország kisebbik felét 50 holdnál kisebb birtokok alkotják. Ezen birtokok száma 2000000 tesz. A törpebirtokosok helyzetének illusztrálására csak azt a tényt hozzuk fel, hogy a míg a magyar termőföld 60%-ából 4000 nagybirtokos él, addig a föld 40%-ából 2000000 kisbirtokos tengődik. Adótörvényünk igazságtalanságánál fogva a kisbirtokos a nagybirtokosnál 100%-kal nagyobb adót fizet. A vidéki takarékpénztárakkal uzsora üzleteket köt. A közigazgatási kálózók kizsebelik. Nem csuda, hogy a kisgazdák kivándorlása is mindig nagyobb mérveket ölt.

Tíz hónap leforgása alatt 197510 embert tett földönfutóvá az a rendszer, a melyről néhány pillanatfelvételt feljebb rögzítettem meg. Ez a rendszer az alkotmány sáncái közül a munkálkodó nép millióit kirekesztette. Ennek a rendszernek a következménye az a nemzeti veszedelem is, a mely mellett a mohácsi vész, a tatárjárás, a Paskievics kozákjainak betörése határozottan eltörpül.

Az ezerholdasok testülete szerint ütött a cselekvés órája. Wenckheim gróf kulikat hoz. Az ország mai urai azt az igénytelen embersöpredéket akarják betelepíteni, a melyet az Északamerikai Egyesült Államok kormánya még 1882-ben kitiltott. Egyszerűen azért, mert a majom-ember — mint tisztességtelen versenyző — nem a haladást, hanem az elfajulást és a hanyatlást szolgálta.

A kulik címeres patronusait a hazaffyui erények gyakorlására ne oktassuk. Inkább az új, igazán szabad, nyugati Magyarországot teremtsük meg. A hol a munkálkodó nép millióinak tisztességes megélhetést biztosítanak. Jogokat adnak. A kormányzás eszközei közül a puskatűt, a szuronyt, a golyót kizárják. A honnan 197510 kivándorlót az óceánjáró hajókolosszusok tíz kis hónap leforgása alatt nem visznek el.

NYILAK.

Goda.

Hasra! Hasra, ha mondom, mert a reakció egy kiváló erősségű akrobatájának természetrajza következik. Goda? Az olvasó eleven kérdőjelle változott. Szédő ur, vigyáznai tessék! Goda. Elevenebb betű dukál azon férfunak, akinek kezében tekintetes Győrvarmegye vezetése összpontosul.

Tehát Goda. Nyalka közigazgatási fenegyerek. Bizonyosan daliás testén zsinóros mente feszül. Ráncos csizmájának sarkantyuja szünet nélkül peng. Csak tiszaujlaki bajuszpedrőt használ. Különbözik békés természetű magyar nemes, aki üres óráiban a negyvennyolcas eszmékért hevül.

Ez a bizonyos Goda lovag a győrvarmegyei törvényhatóság minap tartott közgyűlésén Zichy Nándor ő szentsége nevében a szabadságnak, a jognak, az emberi haladásnak hadat üzent. A kivándorlás erőszakos meggátolását, a rabszolgatörvény szigorítását, a szakszervezetek feloszlását és a sajtó megrendszabályozását követelte. Elég. Európa remeg. Gecsegymarmattól Győrszentmártonig minden felsőbb iskolát bezártak. Kivándorolni többé senki sem mer. Mert jön Goda, az istenért! Goda lovag és minden okvetlenkedőt kivégez. A reakció e kiváló erősségű bajnoka véletlenül a XX-ik században szerepel. Elkésett. A szabadság...

Goda ur a fülét hegyezi. Figyel. A szabadság. A szent szabadság? Talán veszélyben van! Hah! A fringiamat János, hadd öljem meg azt a hitvány darabontbitangot, aki véren szerzett jogaink ellen támad.

A nemzet napszámosai.

A kultusz kormány hivatalos szócsöve az abaujtonavármegyei tanítóegyesületnek az osztályharc alapján szervezkedő tagjait ledarabontkompaniázta. A minden valószínűség szerint jól

szubvencionált sajtó termék most már a tudnivaló tanítókat is hitvány hazaáruló bandának keresztelheti el. Ezek is fészkelődnek. A sorsukkal nincsenek megelégedve. És a nemzet baritonhangú vezérének eddig nem tapasztalt atyai jóindulatában bizni semmiképp se hajlandók. — Szervezkednek. Tömörülnek. Összejöveleiken a madárvédelem közgazdasági fontosságáról, ige hajtogatásról, alanyi és tárgyi ragozásról, írva olvasásról most már kevés szó esik. A szellemi proletariátus évtizedek óta rongyos hadserege is becsületes fizetést, tisztességes megélhetést követel. Alázatos instanciák helyett erőlyes hangú memorandumokat küld az illetékes tényezők elé.

A tanítómozgalom szokatlanul bátor hangú írása nem sokára hivatalos boncolás alá kerül. A sokszor bemohosodott agyvelőket fedő tarkókat megvakarják. Égszakadás, földindulás! . . . Még a tanítói kar is mozgolódnai mer. Béremelést követelő ácslegények hangján beszél. — A sok méltóságos pupák összeröffen. Mi lesz? — Rövid ideig tartó konferencia után kisütik, hogy a dologból egyelőre semmi sem lehet. Anket lesz. Bankett lesz. A nyomorgó állami és felekezeti tanítók ő excellenciájának a már emlegetett atyai jóindulatába bizzanak. És a mezők lilomának ruházójáról se feledkezzenek el.

Ez a cinikus és lelkiismeretlen packázás csak az osztályharc első stádiumában történik meg. Egyöntetű fellépés nélkül a tanítók helyzete jobbra soh'se fordul. Szolidaritás nélkül anyagi viszonyuk nem javul meg. Tekintélyük sem emelkedhetik. Csak kitartó szervezkedéssel közelhetnek céljuk felé.

A pürkereci tanító piszkos oduban hente-reg. A lellei iskolamesterrel cséplési munkálato-kat végeztenek. A fehértói rektor talán harangozói funkciókat is teljesít. De azért — aki áldója van! — kulturális előmenetelből az ország főtanítójától teremtuccse kitűnőt kapunk.

Előfizetési felhívás.

1907. január hó elején a Mezőföldi Hírlap és a Balatonmelléki Lapok megszűntek. A két lap eddigi szerkesztői 1907. január hó 13-án „Dunántúli Közlöny” cím alatt új lapot indítottak. Bizalommal kérjük, hogy az új lapot megrendelni és annak pártolására jóbarátait és ismerőseit felkérni kegyeskedjék.

A tiszteletteljes kérés előbb bocsájtása után rövid indokolás következik. A sötétség ország részében, — Dunántul, — radikális, bátor, szornalistikai színvonalon szerkesztett ujság kevés van. Egy csöppet se felesleges, ha a vidéki sajtó új termékével, a „Dunántúli Közlöny”-nyel a szókimondó lapok számát gyarapítjuk. Lejebb részletezésre kerülő programunkkal azt a nagy eszmét akarjuk szolgálni, a mely a nyugoti Magyarország megtelemtésére törekszik.

Üres feju reakcionáriusok a faji és felekezeti gyűlölet magvait hintik el. A „Dunántúli Közlöny” minden betűje az egyenlőségért, testvériségért harcol.

A dunántúli kisembereket földönfutóvá tették. A munkabíró férfiak legnagyobb része kivándorolt. A dunántúli kivándorlás kérdésével a „Dunántúli Közlöny” minden száma foglalkozik. — Új ideák felvetésével, de főleg józan szociálpolitikai intézkedések követelésével a kivándorlás kérdésében is sokat tehetünk.

A Balaton kultusz szolgálatát fő kötelességnek tartjuk. Mert a Balaton kultusz felkarolása a dunántúli nép anyagi izmosodásához vezet.

A szövetkezeti eszme mifelénk a reakcionárius törekvések melegágyát képezi. A felekezeti alapon létesített szövetkezetek ellen minden erőnkkel harcolunk. Mert az

TÁRCA.

Munka nélkül.

Írta: Zola Emil.

I.

Mikor a munkások reggel a gyárba érkeznek, a műhely hideg, sötét és szomorú, mint egy omladék. A nagy teremben leghátul néma a gép, vékony karjai és kerekai mozdulatlanok. Csak növeli a nyomasztó bánatot e házban, melynek máskor ő a lelke és dobbanó szíve a munkálkodó óriásnak.

A gazda lejön kis szobájából és szomorúan mondja a munkásoknak:

— Ma nincs dolog . . . Megrendelések nem érkeznek többé; sőt mindenfelől visszavonják azt is, ami eddig volt. A nyakamon marad minden. Nagyon vártam decembertől, mert december máskor a legnagyobb munka hónapja. És most tönkretétellel fenyegeti a legkiválóbb cégeket is . . . Mindent abba kell hagyni . . .

És mikor látja, hogy a munkások egymásra néznek, félve a hazatéréstől, a holnapi éhségtől, halkabban folytatja:

— Esküszöm, hogy nem vagyok önző . . . Az én helyzetem is rettentő, talán rettentőbb, mint a maguké. Egy hét alatt ezer frankot vesztettem. Ma meg kell szüntetnem a munkát, hogy az örvény ne legyen még mélyebb; s a tizenötödiki lejáratra nincs egy árva baktám. Látják, mint jóbarát beszélnek, nem titkolok el semmit. Holnap

talán már rám jönnek a végrehajtók. De ez, ugy-e, nem a mi hibánk? Mi küzdöttünk a végsőig. Én segíteni akartam magukon, de nem lehet, magam is tönkre jutottam; nincs többé megosztani való kenyereim.

Aztán kezét nyújtja nekik. A munkások némán szorítják meg. Néhány percig mozdulatlanul, összeszorított ököllel nézik immár hiábavaló szerzsámaikat. Máskor csikorgott a sok ráspoly, az állón táncoltak a kalapácsok; most mintha minden aludnék a megsemmisülés porában.

A jövő héten husz, harminc család nem fog enni. A gyárban dolgozó asszonyoknak könybe lábadt a szeme. A férfiak igyekeznek erősebbek lenni, Bátran viselik magukat; hiszen Párisban senki sem halhat éhen.

És a munkások egyenként mennek el; torokukat szorongatja valami, szívük dermedt, mintha halottas szobából jönnének. A halott a munka, a nagy, néma gép, melynek váza oly sötét a homályban.

II.

A munkás ki van dobva az utcára. Egy álló hétig járt-kelt és nem kapott munkát schol. Bekopogtatott minden ajtón, kínálta karját, kínálta egész valóját minden dologra, a legundokabb, a legnehézebb, a legöldöklőbb dologra. Nem kellett sehol.

Erre a munkás ajánlkozott, hogy fele bérért dolgozik. Megint nem hallgattak rá. Félig ingyen csak nem fogadhatják föl. Nincs munka! Mint lélekharang kong ez a két szó a padlásszobák-

ban. A rémület megdermesztett mindent s a töke, a gyáva töke elbujt.

A hét végén a munkás, még egy kétségbeesett kísérlet után, lassan, üres kézzel s nyomorúságtól összetörve tér hazafelé. Esik. A sáros Páris oly szomorú az este. A munkás csak megy, megy a nagy záporban; nem érzi, hogy bőrig ázik. Csak az éhség bántja. Meg-megáll, hogy mentől később érjen haza. A Szajna hidján kihajlik a korlát. A megdagadt folyó zúgva hõmpölyög. A fehér habok eltépõdnek a hid egy pillérén. A munkás még jobban kihajlik, a vizek rohannak alatta és szilajon hívják. De az ember azt gondolja magában, hogy az gyávaság lenne és odább megy.

Az esõ elált. A gázlángok ragyogtak az út-võsök kirakataiban. Ha a munkás bezuzna egy üvegtáblát, egy fogásra annyit markolhatna ki, hogy esztendõkig elég lenne kenyérre. A vendég-lõk fehér csipkefüggõnyei mögött látja az embereket, akik esznek. Odább siet, kiér a külvárosba és elmegy a pecsenyesütõ, a hentes- és pékboltok mellett. Látja az egész nyalánk Páris.

Felesége és kis leánya reggel sirt, hát megígérte, nekik, hogy este kenyeret hoz haza. Most mindig csak azon töri a fejét, hogy mit fog otthon mondani, mivel fogja õket türelemre bírni. Nem lehetnek el tovább eleség nélkül. Ó maga még hagyján; de felesége és a kis leány igen gyõnge.

(Folyt. köv.)

Értesítés.

1907. év január hó 15-ik napján Siófokon,
a község ujonnan épült bérházában

Ingatlan és Jelzálog forgalmi iroda nyílik meg.

Akinek eladó ingatlana van, a ki ingatlant akar vásárolni: az iroda közvetítését vegye igénybe.

Az Ingatlan és Jelzálog forgalmi iroda földbirtokokra 15—60 évi törlesztésre olcsó pénzkölcsönt szerez, vagy pedig régi kölcsönöket konvertál. I. helyre 4—4½% mellett törlesztéses kölcsönök eszközöltnék ki. A kölcsönök a forgalmi érték 50—80%-ig folyósíthatnak. Előnyös élet- és tüzbiztosítás. Minden levélre díjtalanul felelünk. Előleges költség nincs.

Tisztelettel **Ingatlan és Jelzálog forgalmi iroda, Siófok.**

<p>Fentebb! Kétszeres erősség!</p> <p>Saját érdekében hirdessen kizárólag LEOPOLD GYULA hirdetői irodája által Budapest, Erzsébet-körút 41.</p> <p>200 mptár Kizárólagos képviselete Rt.</p>				
<p>Requiny-féle RÓMAI VÉR-TISZTÍTÓ-SZÖRP páratlan szer minden bőrbajnál, bujakórnál. Vérében szenvedőknek nélkülözhetetlen, vérjavító és vértisztító. Nagy üveg 3 kor. 3 üveget 8 kor. utánnal küld: REQUINY ATTILA gyógyszerész. Budapest, VII., Kül-é Kerepesi út 24. A híres RAKÓCZI GYOMORKESERŐ egyedül készítője. Érdekes prospektus ingyen!</p>	<p>KÉSMÁRKI LENVÁSZON DAMÁST. árak csak akkor valódiak, ha ezen védjeggyel vannak ellátva.</p> <p>VILÓDI SZEPESSEGI VÉD-JEGY ECHT ZIPSER</p>	<p>VÉRSEGENYSÉG, ETVÁGYTALANSÁG, IDEGESSÉG gyógyítására a leghatásosabb készítmény a KRIEGNER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyszárakban. Postán küldi: KORONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kálvin-tér.</p>	<p>TÜDŐBAJOSOKNAK de mindenkié, aki köhög, rohad, páratlan szagot érez a Halapi-féle hársfamezszörp Mintaüveget 3 koronáért küld APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÚT 64.</p>	
<p>PLATSCHEK VILMOS elismert legolcsóbb, legszilárdabb FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).</p>	<p>A világot bámulatba ejti a Hammond írógép. Kizárólagos elárúsítók: FARAGÓ TESTVÉREK Budapest, V., Arany János-u. 8. Kérjen mindenki prospektust!</p>	<p>Szeplő, majfol, pattanás, miteszer, ráncok eltűnnek az arczról a valódi angol BALASSA FÉLE UGORKATEJ szépségszerrel való bekenés által Egy üveg ára 2 koron. Homá ugorkassappan 1 k. puder 1-20 k. Főzetékhely: BALASSA KORNÉL Gyógyszertár Post, Andrássy-út 47.</p>	<p>Melyik vendéglőben étkezik Budapesten? SCHULLER FERENCZ ujonnan berendezett elsőrangú éttermeiben Budapest, VI., Andrássy-út 39. mert ott jó magyar konyha, valódi tiszta borok és pontos kiszolgálás van</p>	<p>KATZER Féle részv. társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb 1/4 millió részvény-tőke. Katzer szörmeárul az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.</p>
<p>KISS SZERENCSEJE NAGY VÁSÁRLÓI ÉRTÉK 1000.000 KISS-FÉLE SZERENCSE-SORSJEGYET KISS KAROLY ÉS TÁRSA BUDAPEST, KOSUTH-UTCA 13.</p>	<p>BABYMIRA-CRÉM legjobb szer kiltések, ótvár, ráncok, feldörzsölt és kipállott bőr gyógyítására. Egyedül készítő: BRODJOVIN H. gyógyszer. ZÁGRÁB 5 doboz ára bér. 3 K 20 f., 10 doboz 5 K 80 f.</p>	<p>Pacific TOJÁS KÉSZÍTMÉNY tojásdarája helyett használható a sült és főzött. NAGY MEGTAKARÍTÁS. Kapható minden fűszerüzletben és drogeriában. Készítő: STROBENTZ TESTVÉREK R. T. vegyszerü gyára, BUDAPEST.</p>	<p>„Zsorna”-féle NEFELEJTS védjegyű férfi-nyakkendő, kitűnő magyar ipari PÁRIS SZÁLLODA Szállodás: Simon Pál Budapest, VI., Váci-körút 25. sz. 100 szoba 2-30 K-tól feljebb, kiszolgálásul és villanyvilágítással együtt. Fürdő, elegáns kávéház, étterem. Villamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok és hatók felé.</p>	
<p>A DREZDAI MOTORGYÁR részvénytársaság benzin-, gáz-, szél- és motorai és benzin- és gáz-motorok készítésében elismert legjobbak az összes gyártmányok között. Vezér-képviselet: GELLÉRT IGNÁC és Tsa Budapest, VI., Teréz-körút 41. Prospektus ingyen.</p>	<p>NYOMATOTT a székesfehérvári és vidéki könyvnyomdájában, Székesfehérvár.</p>			